

ihale firmalarının dikkatine, ÜCRETLERİN BANKADAN ÖDENME ZORUNLULUĞU, EN AZ İŞÇİ SAYISI VE ZORUNLULUĞA UYMAMANIN CEZASI

“Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığı İle Ödenmesine Dair Yönetmelik” ile getirilmiştir. Yönetmelik 01.01.2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Böylece ücretlerin banka kanalıyla ödenmesi zorunluluğu 01 Ocak 2009 itibariyle başlamıştır. Bu tarihten **01 Haziran 2016 tarihine kadar** ücretlerin bankadan ödenmesi zorunluluğu **on ve üzeri işçi çalıştıranlar için** geçerli iken, **01 Haziran 2016 tarihinden itibaren beş ve üzeri çalışanı olan işverenlerin** ücret ödemelerini bankadan yapması zorunlu hale gelmiştir[1].

Banka Kanalıyla Yapılma Zorunluluğu Kapsamına Giren Ödemeler Hangileridir?

Çalışanlara ödemelerin banka üzerinden yapılması zorunluluğu getiren Yönetmelikte “**Ödeme**” tanımı yapılmıştır. Buna göre bankadan ödenme zorunluluğu kapsamına giren ödemeler; **ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her türlü istihkak ödemelerini** kapsamaktadır. Ödeme kavramı geniş tanımlanmıştır. Bu kapsamda **ödenek, tazminat, kasa tazminatı, tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, pirim, ikramiye, gider karşılığı** veya hangi adla yapılsın çalışana ilişkin her türlü istihkakın banka üzerinden yapılması zorunludur. İş Kanunu’na göre hizmet akdinin uzantısı olarak çalışana ödenen **ihbar ve kıdem tazminatları** ile **avansların** da banka kanallıyla ödeme zorunluluğu kapsamında olduğu değerlendirilmektedir[2].

Ücretlerin Bankadan Ödenmesi Zorunluluğunda İşçi Sayısı Kaç Olmalıdır?

Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her türlü istihkakın bankalar aracılığı ile ödenmesi zorunluluğu Borçlar Kanunu'na, İş Kanunu'na, Deniz İş Kanunu'na ve Basın İş Kanunu'na göre çalışanı bulunanlar için öngörülmüştür. Her üç Kanuna göre de **çalışan sayısının 5'e ulaşması** ile birlikte ücretlilerin maaşlarının ve benzeri diğer ödemelerin bankadan yapılması zorunluluğu doğmaktadır. İşyerleri ve işletmelerinde İş Kanunu hükümlerinin uygulandığı işverenler ile üçüncü kişiler, **Türkiye genelinde çalıştırdıkları işçi sayısının en az beş olması halinde**, çalıştırdıkları işçiye o ay içinde yapacakları **her türlü ödemenin kanunî kesintiler düşüldükten sonra kalan net tutarını**, bankalar aracılığıyla ödemekle yükümlüdürler. **Beş çalışanın hesabında**, bordro ile vergilendirilen ancak anılan iş kanunlarına göre çalışmayan kişilerin dikkate alınmaması gerektiği ileri sürülmektedir. Örneğin anonim şirketlerin yönetim kurulu üyelerinin huzur haklarının veya aylıklarının bordro ile vergilendirilmesi durumunda dahi, beş kişinin hesabına dikkate alınmaması gerektiği; zira bu kişilerle şirket arasındaki ilişkinin, İş Kanunu'na veya Borçlar Kanunu'nun hizmet akdi hükümlerine değil, Borçlar Kanunu'nun vekâlet sözleşmesi hükümlerine dayandığı belirtilmektedir.

Ödemelerin Niteliğinin Belirtilmesi

Çalışanlara yapılan ödemelerin bankalar aracılığıyla ödenmesi zorunluluğu kapsamında ilgili işveren, işveren vekili ve üçüncü kişiler tarafından çalışanlara bankalar aracılığıyla yapılan **her türlü ödemelerde ödemelerin niteliği, hesabın açıklamasında belirtilmek zorundadır.** (Yönetmelik, md. 12).

Ücretlerin Bankadan Ödenmesi

Zorunluluğunun İstisnaları

Ücret ve benzeri ödemelerin bankadan yapılması zorunluluğuna bazı istisnalar getirilmiştir. Buna göre, 29/6/2004 tarihli ve 5202 sayılı Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu kapsamında tesis güvenlik belgesine sahip işyerleri ile 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında bulunan gizlilik dereceli tesislerde çalıştırılanlara ve 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerde belirtilen görevleri yerine getirmekle görevlendirilenlere yapılacak ödemeler, bankalar aracılığıyla yapılması zorunluluğundan istisnadır.

Çalışılan Mahalde Banka Bulunmaması veya Banka Kanalıyla Ödeme Yapma İmkânının Olmaması Durumu

Yukarıda anılan Yönetmelik kapsamında banka aracılığıyla ödeme yapması gereken işverenler, işveren vekilleri veya üçüncü kişiler, işyerlerinin bulunduğu mahalde banka şubesi bulunmaması ya da çalışanlara banka aracılığıyla ödeme yapılmasına imkân bulunmaması hâlinde ödemeler, T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü şubeleri aracılığıyla yapılacaktır.

Ücretlerin Bankadan Ödenmesi Yükümlülüğüne Aykırı Hareketlerin Müeyyidesi

Ücret, ikramiye, pirim ve benzeri ödemelerin bankadan ödenmesi zorunluluğuna uyulmamasına ilişkin müeyyide ilgili işverene idari para cezası kesilmesidir. Söz konusu idari para cezası, gazeteciler, gemi adamları ve işçilere ilişkin ödemeler için ayrı ayrı düzenlenmiş olup aşağıdaki şekildedir:

Gazeteciye yapılan ödemelerin bankalar aracılığıyla yapılmaması hâlinde uygulanacak idarî para cezası

Zorunlu tutulduğu hâlde gazeteciye yapılan ödemeleri bankalar aracılığıyla yapmayan işverene, 5953 sayılı Kanununun 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili birimi tarafından idarî para cezası verilir.

Gemi adamına yapılan ödemelerin bankalar aracılığıyla yapılmaması hâlinde uygulanacak idarî para cezası

Zorunlu tutulduğu hâlde gemi adamına yapılan ödemeleri bankalar aracılığıyla yapmayan işverene veya işveren vekiline, Deniz İş Kanununun 51 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının geminin bağlama limanının bulunduğu yer ilgili birimince idarî para cezası verilir.

İşçiye yapılan ödemelerin bankalar aracılığıyla yapılmaması hâlinde uygulanacak idarî para cezası

İşçiye, İş Kanunundan veya toplu iş sözleşmesinden veyahut iş sözleşmesinden doğan alacaklarını, bu Yönetmelik kapsamında zorunlu tutulduğu hâlde bankalar aracılığıyla ödemeyen işverene veya işveren vekiline veyahut üçüncü kişiye, İş Kanununun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili birimi tarafından idarî para cezası verilir. Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakın zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödenmemesi halinde her işçi ve her ay için 2017 yılında 167 lira idari para cezası kesilir. Ceza rakamı 2018 yılı için 191 TL olmuştur.]]>